

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLI.

V Ljubljani, 28. kimovca 1888.

List 39.

Don Bosko.

Opis njegovega življenja in delovanja.

(Dalje.)

XXIII. Don-Bosko umerje.

Bliskoma raznesla se je ta novica po Torinu — in po vsem svetu. Don Rua, Boskov naslednik, sporočil je o smrti takoj sv. Očetu, in sporočila so hitela na vse štiri vetrove — na sever, na jug in tje preko Atlant v daljno Ameriko. Razposlalo se je vseh naznanil 53.000.

Po mestu pa je šlo od ust do ust: Don-Bosko umerl, Don-Bosko umerl! V kratkem času razprodani so bili trije natisi časopisi „Corriere Nazionale“, ki je pisal o smrti njegovi. In množina prodajalcev razprodala je na tisoče „Unità Cattolica.“ Ljudstvo, iznenađeno po tem dogodku, hitelo je v „Via Cottolengo,“ kjer so Boskovi zavodi. Splošnja žalost je zavladovala, naznanilo se je širilo, da je zatisnil oči naj večji dobrotnik torinski. Več prodajalnic je bilo takoj zaprtih z napisom: Chiuso per la morte di Don-Bosco (zaperto vsled smrti Boskove).

K službi božji, ki je bila na dan pokopa, prišli so gojenci in množica ljudstva. Ko so videli dečki tu pred saboj, v odprti kersti nepozabljivega ranjcega, navdajali so tužni spomini njih serca.

Da bi si podobno svojega očeta tem krepkeje vtisnili v spomin, nagovori jih salezijansk duhoven:

„Vidite našega ljubega očeta? — Kak mir in kaka zadovoljnost se mu razliva na obrazu, kako vesel nasmeš mu je na ustnicah! Zdi se, kakor bi hotel govoriti in kakor da vi pričakujete, da se zdaj pa zdaj vzdigne in vam spregovori zadujo besedo. Ali on ne more več oznanovati onih svetih nauk, katere vam je tolikrat vsajal v serce: on ne more govoriti. Zavoljo tega so mene višji prosili, da govorim jaz — jaz namesto njega. Pa kaj naj povem ob mertvaškem odru Don-Boska, ki je tolikanj storil za vas? — Povedal ne bom družega kakor zadnje besede, katere vam je govoril na smertni postelji. Ko smo ga vprašali, kaj bo zapustil v spomin svojim dečkom, odgovoril je: „Povejte dečkom, da vse pričakujem v raji!“

Pogreb bil je velikansk. Če jemljemo v poštev število ljudstva, ali ga moremo mar primerjati kateremu

drugemu, kakor kraljevemu pogrebu? — pravi „Boll. Sales.“ Na to pa dostavlja ta list: Recimo, da je bilo vseh ljudi sto tisoč, ali morda jih je bilo še več!

Tako so spremili k večnemu počitku moža, katerega življenje ni poznalo počitka. Ali naj bi kedo pričakoval takrat, ko se je v Torinu vse norčevalo iz njega, da bo isto torinsko mesto istega duhovna ob njegovi gomili obsipalo s toliko častjo in slavo!

Ali nikakor niso samo v Torinu spoznali, kacega dobrotnika so zgubili, ko so zgubili Don-Boska. Sv. Oče, škofje in visoki cerkveni dostojanstveniki izrekli so svoje sožaljenje radi smrti njegove; iz daljnih krajev prihajala so pisma, žalujoča, da je zatisnil oči mož, ki je posušil tolikanj osolzenih oči. — Kaj pa njegovi gojenci?... njegovi duhovni?... njegovi prijatelji?... koliko je teh bilo! Na tisoče! In katerega med njimi ne bi britko zadela smert njegovega učitelja? —

Pač marsikdo se bojazljivo ozira v prihodnost, češ: kaj pa zdaj? — Kaj bo z njegovimi zavodi? Ali se ne bo zrušilo celo poslopje, ko se je zrušil glavni stebel, ki je nosil vso težo ogromnega podjetja?*)

Svet je čutil da je bil Bosko dušni velikan. V tem smislu pisal je laški list „Corriere Nazionale“: Mi spoznamo vso moč tega moža; bil je mogočen, kakor vladar; dobrotljiv kakor sv. Vincencij Pavljanski; ljubeznjiv kakor sv. Frančišek Saleški; pobožen kakor sv. Alfonz Ligvorijan. —

Te besede omenjali smo v vvodu tega spisa — s temi besedami skončavamo življenjepis Don-Boskov. Ta sodba tujega lista poterjuje nas v tem, da je bilo vredno, da se je pisalo o tem možu. Nikakor nismo vsega povedali; za zdaj še ni to skoraj mogoče, ker mnogo stvari iz Boskovega življenja se bo še poznej objavilo. Naj ti podatki samo v poveršnih obrisih tudi Slovencem pokažejo delovanje Don-Boskovo. Predno se ločimo od njega, stopimo še enkrat na gomilo njegovo! —

XXIV. Na njegovem grobu.

Pričeli smo na grobu — končajmo na grobu! Zdaj, ko imamo razgledano Boskovo življenje pred

*) Tolažljivo v tem trenutku je bilo, da mu je že bil odbran naslednik, Don-Rua, ki je bil že prej več let zvest podpornik Don-Bosku.

(Dop.)

saboj, pač ložje razumemo, zakaj se je tolikrat izgovarjalo ime: Bosko — in zakaj toliko tuge in žalosti na njegovem grobu.

Ravnokar smo slišali, kako so slavili Italijani rojaka svojega ob njegovi smrti. Pridružimo se tudi mi tem častilcem, da si je bil Italijan, saj serce njegovo ni poznalo razločka med narodi. In vreden je ta mož, da se ga spominjamo, gotovo bolj, kakor tisti slavni vojskovodi, ki so v velikih bitvah s kervjo napajali zemljo in s svojo slavo le pokrivali gorjé, katero so zavdajali tujemu sercu.

Tudi mi moramo častiti Don-Boska — sercé nam ne dá drugače. Stopimo še enkrat na njegov grob! Na gomilo to položimo v duha venec, kakoršnega je vreden. In kakošen venec — menite?

Venec spleten iz cvetic, ki so vzrastle na vertu njegovem, ali bolje — v sercu njegovem!

Vse so krasne, vse so lepe, vse dišeče! Ali tri med njimi so Kraljice.

Perva je: vera. — Kje je ta cvetica lepše vspevala, lepše cvetela, kakor v sercu Don-Boskovem! Kaj bi bil Bosko brez vere? To, kar človek brez duše! — Ta živa vera bila mu je podlaga, ta živa vera mu je dajala moči in novega ognja, ta živa vera je bila kakor polje, na katerem je sejal, delal in bo tudi žel ob času žetve. Če ne bi imel tako globoko vcepljenega prepričanja o Bogu — kako bi mogel kaj zavoljo Boga storiti? Skušnja uči, kdor ne dela zavoljo Boga, dela zavoljo sebe; kdor dela zavoljo sebe, zavoljo drugega ne more veliko storiti.

In kaj je on dosegel s tem svojim plamtečim verskim ognjem? — Žarki tega njegovega ognja ogreli so tisoče in tisoče merzlih, zanemarjenih otroških serc.

Spominjajmo se stvari, ki smo jih v teku spisa večkrat omenjali. Kako je znal Bosko učiti? Ali je še kedo drugi tako učil v našem stoletju? — On je jasno sedanjemu in prihodnjemu veku naravnost in v oči povedal: glejte, taka mora biti šola!

Postavite na prvo stran Rousseau — z njegovimi brezverskimi načeli; na drugo pa Don-Boska, — naredite primero — in jasno mora biti vsakemu, ki ima oči, da le Boskova metoda je in mora biti prava!

(Konec nasl.)

Sveti o. Peter Klaver.

(Dalje.)

Ko je Klaver došel med zamorce na ladijo, šel je najprej v oni oddelek, kjer so bili bolniki. Umival jim je obraz z lepodišečo vodo, da bi zmanjšal nalezljivost. Dal jim je nekoliko vina, da bi se reveži okrepčali; ter jim podaril suhorja in vležanega sadja. Ni jih zapustil, dokler niso bili potolaženi, zadovoljni in veseli radi njegove dobrote. Potem se je podal k zdravim, napravil oltar in nanj postavil podobe, pripravne zlažati mu poduk in omogočiti neoličenemu razumu zamorcev predstavo verskih skrivnosti.

Sedaj je pričel s temi neomikanimi ljudmi silo težavni pouk v veroznanstvu, da jih pripravi na sveti kerst in jih napelja h kerščanskemu življenju. Po svetem kerstu, katerega je vselej podelil zelo slovesno, nadaljeval je svoj pouk. Vsaki dan je obiskal svoje zamorce, tolažil jih v njihovem terpljenju in prinesel seboj zdravil za njihove bolezni. Sploh je vse storil, kar se mu je zdelo, da je zanje prijetno in dobro. Skerbel je zanje noč in dan. Večkrat je zbiral na tergu več ur milodare, potem je prinesel svojim zamorcem na herbtu različnega

živeža. Predno ga je razdelil, razložil jim je še jedenkrat božje in cerkvene zapovedi, podučil jih v molitvi, o poslušanju svete maše, prejemanju svetih zakramentov in o posvečevanju vseh njihovih del. O praznikih je šel sam ponje, ter jih pripeljal v skupno cerkev k sveti maši. Kedar je pa ravno takrat spovedoval, poslal je kacega vnetega zamorca, kateri jih je trumoma pripeljal v cerkev.

Pazil je tudi na njihovo obnašanje v domačem življenju in v njihovih zabavah. Skušal je preprečiti vse pregrešne zveze; kedar pa niso vsa sredstva nič pomagala, silil je v zakon in vedel je premagati vse ovire, ktere so večkrat stavili njihovi lastniki. Zlasti pa se je moral boriti proti pijančevanju pri neki priložnosti, „solze za mrtve“ imenovani. Kakor je v tem znal zamorce ostro nadzorovati, bil jim je v vseh drugih rečeh dober, prizanašljiv in ljubeznjiv. Če se je kak suženj kaj pregrešil in se je zato bal kazni, šel je on sam k njegovemu gospodarju prosit odpuščanja. Če pa gospodar ni odpustil sužnju, nabiral je miloščino in z nabranim denarjem povernil storjeno škodo.

Če je slišal, da se prelaho ravná z njegovimi zamorci, bil je zelo žalosten. Hitel je precej k gospodarju, ter ga toliko časa prosil, dokler ni zbudil v njegovem sercu usmiljenja. Če pa je še celo videl koga tepsti, tekkel je tje in z razprostertimi rokami skušal udarce preprečiti.

Mnoge, kateri so bili iz strahu pred kaznijo ubežali, pripeljal je zopet nazaj ter jim sprosil odpuščanje. Pregovoril je gospodarje, da naj milejši ravnajo s svojimi sužnji, in je sam prevzel poroštvo za udaljeno dobro obnašanje ubežnika.

Vsa ta opravila in trude je moral Klaver vselej ponoviti, kedar je kaka ladija z novimi sužnjiki prišla v kartagenski pristan. Lahko se iz tega sklepa, koliko potrpeljivosti je moral imeti svetnik, da je mogel celih štirideset let, do sive starosti, taki trud prenašati in taka dela opravljati.

Ker večji del zamorcev, ktere so pripeljali v Kartageno, ni imel ondi ostati, podvojil je on svojo skerb precej, ko je slišal, da pojdejo kam drugam. Obiskoval jih je še bolj pogostoma in učil jih je še z večjo marljivostjo. Ko so se vkericali, bil je on gotovo pričujoč; tolažil jih je in jim dajal koristne svete in nauke. Objel je vsacega posebej iz med njih, priporočil jih kapitanu in večkrat tudi njihovem prihodnjemu gospodarju. Potem je stal na bregu, ves v žalost vtopljen; serce mu je kervavelo. Ko se je vernil, opravil je zanje sveto mašo in ni nikdar jenjal Bogu jih priporočevati.

Ni bil zadovoljen, samo zamorce v mestni okolici obiskovati, temuč potoval je tudi na deželo. Ker so pa zamorci večkrat prebivali zelo daleč od mesta, moral je na teh potovanjih prestati mnogo težav. Večkrat je moral prekobacati sterne gore, dostikrat prebresti močvirja in lezti skozi ternjeve meje. Toda vse to storil je z veseljem v večjo čast Božjo in v blagor svojih bratov. Čudoviti in silo veliki vspeh, kateri je venčal vse njegovo početje, odškodoval ga je obilno za ves njegov trud.

Sto in sto zamurcev, kateri so veljali za kristjane, ne da bi v resnici bili, se dalo kerstiti. Neveljavne spovedi so se popravile, stara sovraštva so zginila, nedopuščene zveze se zaderle ali pa z zakonom vredile. Prisega, nečisto govorjenje in nespodobne pesni so se umaknile molitvi in prepevanju svetih pesni. Sploh, vse navade in šege so se predrugačile tam, kamor je prišel Klaver.

Po vsem tem se ne moremo čuditi, da si je s tako serčno in velikodušno ljubeznijo pridobil zaupanje vseh

nesrečnih sužnjev. Ljubezen, katero je imel do njih, vračali so mu z isto mero. Poslušali so ga kot svojega učenika, ubogali ga kot svojega očeta in imeli so ga za človeka, ktereja je nebo njim v pomoč poslalo.

(Dalje nasl.)

Tobak.

Poznal sem moža še v otročjih letih, ki mu je bil tolik kos ustnice odrezan, da so se mu zobje videli skoz izreznino; zato so mu ljudje rekli „škerbasti Kašpar.“ Še zdaj me po udih spreletí, ko se nanj spomnim. Mislim, da si je bil s tobakanjem raka nakopal, ki so mu ga izrezali, da si je življenje ohranil. Drugemu tobakarju so bili dvakrat kos ustnice odrezali, ponovilo pa se je tretjič in umiral je počasi ter umerl. In tacih je veliko. To pa tobakarjev ne ostraši.

Res je redkost, da bi delavec ne pil tobaka, in jaz bi, kakor pravijo, v osje gnezdo segel, če bi hotel pipo revnemu možu nemilostno iz ust izmakniti in jo v Ljubljano podedati. Tega ne; privoščim mu pipico rad kot igračko in za kratek čas. Naj si s tabačnim dimom preganja muhe in mušice od glave in iz glave, ki mu jih delajo hudi dnevi; ali pa njegova domišljija. Ali to mi bode priterdil pa tudi strastni tobakar, da je pušenje slabotnim osebam in mladim ljudem, kateri še rastejo, očitno škodljivo, — posebno pa še otrokom.

Anglešk zdravnik, kakor piše neki tobakov dušman, je bil 38 devet- do 14letnih dečkov, kateri so vsi že puhali več ali manj, sprejél v zdravljenje. Pri 27 izmed njih so bili nasledki prezgodnjega tobakanja zelo resni: ustavljala se je kri, da ni redovno po žilah tekla; želodec ni mogel jedi prekuhavati, prebavati, ker je bilo vse z dimom okajeno; serce je tripalo, mračen, topast bil je um, in pri mnogih je bil velik nagib po žganju. Čem mlajši so bili otroci, tem bolj so se kazali škodljivi nasledki, ker še mehke žilice in posodice ne morejo prenašati tobačnega strupa. Sej tudi nežne mladike in sadeže slana pomorí. Dečki, ki so tobak čisto popustili, so ozdraveli, 17 njih čez šest mescev, drugi pa še-le čez leto in dan.

To naznanilo je pač pripravno, starišem zaterditi, da bi rasteče sinove v tej reči bolj ostro opazovali. Ali ne vidite mladega páglavca, ki že veliko puha, kako je šavrast, terdoglav in svojeglaven! Neodpustljivo je, otroku pipo kot igračo dajati in dečka, ki je iz šole spuščen, že s tobakom in pipo okovariti! Vsled nespametnega pušenja nastopi omotica, ker ta strup sega v možgane. Nastopi rado serčno utripanje. Nedavno mi je tožil osmošolec, da mu serce tolče, najberž zaradi tobakanja. Sploh za to boleznijo, ki jo imenujejo „gosposko“, dosti mladih ali mlajših moških boleha. Tobakanje napolnuje kri in želodec s strupom „nikotinom“, zato tobakarji pogostoma zgubé slast za jed, cedijo se jim sline, ter postanejo slinasti; zobje jim zgođaj začernijo in gnijejo. V Neapolu sem videl mladenčca voznika, ki je ves hlépel po smodki; imel je pa tudi take zobé, kakor da bi mu jih bile miši prigrizle. Prav veliko še mladih ljudi si želodec tako spači in skazi, da ni za nič, kakor bi imel révez truhlen méh v sebi; nič ne more jedi prebavljati. Še šolar, sem šel včasí grét se po zimi v sobico, kjer so se tobakarji pred sv. mašo gredli in puhali; pa bilo mi je tako silno zoperno, da mi ni bilo prestatí in nobena jed bi mi tam ne bila dišala.

Za otroke je toraj potrebna zapoved: „Ne puhaj in ne pij tobaka!“ Za bolj mlade pa sploh naj boljši svét,

da naj se odvadijo te neumne strasti, ako sami sebi dobro hočejo.

Ako si ne upaš tega smradú na enkrat opustiti, odvadi se počasi in puhaj le bolj lahek tobak. Da hude nasledke puhanja odpraviš, svetujejo skušeni: ne puši nikoli kratko pred jedjo, in precej po jedi; ne mudi se dolgo v sobah, katerih zrak je okužen s tobačnim dimom.

Te besede in dobri sveti so rečeni mladim; starih pa se taki nauki ravno tako malo primejo, kakor njihove pipice. Pri teh naj pa tudi njih serce ostane mirno, ker nadjamo se, da zaradi tobaka in pipice greha nimajo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Radeče poleg Zidanega mosta. (*Birnske slovesnosti.*) Preteklo je nekaj tednov čez sedem let, odkar so rajni knezo-škof dr. Janez Krizostom Pogačar tu delili zakrament sv. birme. Dobri dve leti je minulo, kar ni imela naša fara sreče videti med seboj Višega pastirja.

Ko so dne 26. rožnika 1886 sedanji milostljivi gospod knezo-škof dr. Jakob Misija, popotovali skozi terg Radeče v Leskovsko dekanijo; pomudili so se nekoliko časa pri nas. Da bi slovesnosti ostale popisane kot zgodovinski dogodek, naj blagovoli „Danica“ vverstiti v svoje liste kratko poročilo, kakor so bili milgsp. višji pastir takrat in sedaj sprejeti in počasteni.

Pred šolskim poslopjem, kjer stoji kapelica M. D., bil je narejen lep slavolok, okrašen z zastavami in z napisom: Pozdravljenje! Božji mir — Bodi Tebi, vikši naš Pastir! — Iz zvonika in iznad hiš vihrale so zastave... Pri slavoloku pričakovali so milgsp. knezo-škofa: domača dušna pastirja v roketih, c. kr. vradniki, župan s svojimi svetovalci, učiteljstvo z mladino, in drugo ljudstvo. Ko so Milostni dospeli do slavoloka in vidili, da jih lepo število njihovih ovčič čaka, stopili so z voza, z odličnimi osebami nekoliko besed spregovorili, podali se v lepo ozališano in v lučih žarečo cerkev, kjer je bil po trikratnem „Častimo Te“ blagoslov z Najsvetejšim. Iz cerkve so šli v duhovniško hišo in po kratkem oddihljeju odpeljali so se v sosedno duhovnijo Boštanj, kjer je bilo drugi dan birmovanje.

Ta čast in veselje, imeti med seboj ljubljene Nadpastirja, bilo je v delež, naši fari 2. 3. in 4. dan septembra t. l. Razveselilo se je ljudstvo, ko so naš čast. g. župnik 8 nedeljo po Binkoštih z lece oznanili, da se bode v naši farni cerkvi na praznik Angelov varhov delil zakrament sv. birme. Mlado in staro veselilo se je, te dneve viditi zopet obličje milega škofa Jakoba. Pripravljalo se je več dni za dostojen sprejem milgsp. knezo-škofa; a zveršiti popolnoma, kakor se je nameravalo storiti, se ni dalo, ker nam je neugodno vreme zabranilo.

Pervi slavolok imel je napis: „Pozdravljamo Te, — Preblagi Vladika in Nadpastir!“ — Pred šolskimi vrati bil je bolj majhen slavolok z napisom: „Veri in Omiki — Slava milemu Vladiku!“ — Učiteljstvo. — Na drugo stran: „Serčni z Bogom!“ — Nad vratmi duhovniške hiše se je glasilo: „Pozdravljen tisočkrat — Premili Nadpastir!“ — Med farovžem in cerkvijo stala sta dva srednje-visoka mlaja in med njima je bila vravnana mitra (škofova kapa), sloneča navskriž položeni škofovi palici in križu. Verh tega pa so vihrale majhne zastave: papeževe, avstrijske, cesarske in narodne. Na zvoniku proti farovžu bil je latinski napis: „Ave Praesul Eccle-

siae — Benedic gregi Tuo!" Na drugo stran zvonika pa je bil vvodni napis.

Tako je bilo narejenih tudi več lepih slavalokov s primernimi napisi od tod do meje Svibenske fare. Posebno lep je bil slavalok pri tovarni za papir blagorodnega gosp. Valentina Krisperja na Njivicah. Bil je okrašen s cveticami in polno lepih zastav. Verh napisal bil je papežev gerb. Prihod milgsp. škofa bil je napovedan na Angeljsko nedeljo jutraj. Ob $\frac{3}{4}$ na 8 zagermi možnar v znamenje, da se mili Nadpastir bližajo od Zidanega mosta doli, oglasijo se tudi dobro vbrani zvonovi, priterkavaje praznične napeve, in zdajci priderdra kočija s Premilostnim pred duhovniško hišo. Pri prvem slavaloku, odločenem za slovesni sprejem, to ni bilo mogoče, ker je izpod neba hudo lilo. Pri vratih je pozdravila milgsp. Nadpastirja hčerka tukajšnjega g. nadučitelja z lepim kratkim nagovorom in podarila krasen cvetlični šopek; in poklonili so se Milostnemu tu zbrani častiti gospodje.

Ob 9tih imeli so med gromovitim strelom in vbranim priterkavanjem milgsp. knezo-škof slovesni vhod v farno cerkev. Posprednjevali so jih naslednji čast. gg. župniki: Domači (Zagorjan Ivan), z Ljubljanskega gradu (Tomažič Ivan), Boštanjaki (Valdeker Fr.), Št. Janžki (Jereb Matej), Svibenski (Ramovš Andrej); iz lavantinske škofije: Loški (Korošec Mihael), Širski (Gmeiner Karol), Št. Marješki pri Rimskih toplicah (Janžek Edvard), kn. škof. dvorni kaplan (Šiška Jožef), domači duhovni pomočnik (Česnej Andrej), in 1 g. bogoslovec. Po odpetem „Ecce sacerdos magnus“ bil je višepastirski blagoslov in nato sv. maša, pri sv. maši peli so na koru latinsko ljubljanski gg. pevci. Po sv. maši so milgsp. škof, ljudstvo s prišerčnim, visokemu prazniku prav primernim govorom razveselili. Zvesto so ljudje poslušali, in veselje jim je sijalo z obličja, ko iz ust svojega Nadpastirja v domači cerkvi večne resnice slišali. Sledila je sv. birma; 452 otrok prejelo je ta sv. zakrament; po vsem pravilu slovesno pospremljeni so bili zopet v duhovsko hišo. Ob 3 bile so slovesne pete litanijske. In kako spodbudno je bilo za vse pričujoče, viditi pred velikim oltarjem klečati tudi svojega ljubeznjivega višega Pastirja, ter z nami opravljati popoldansko službo Božjo. Kmalu po službi Božji, odpeljali so se v sosednjo duhovnijo, Št. Janž; kjer je je bila drugi dan enaka slovesnost. Milgsp. knezo-škof so o svojem odhodu iz Št. Janža memogredé obiskali tudi prijazno podružnico ss. 3 Kraljev na Bruniku, kakoršna čast te cerkve še ni morebit' nikoli zadela. O $\frac{1}{2}$ 6ih dospeli so zopet v Radeče in od tod se podali v Svibno birmovat. Četrti dan t. m. odpeljali so se skozi naš terg med milo donečim zvonjenjem nazaj v Ljubljano, spremljevani od serčnih vošl in želja: da bi nas še velikokrat s svojim prihodom osrečili in razveselili, in naj bi jih po vseh Njihovih potih spremljevala, pri vseh delih podpirala pomoč Božja!

Koder so se Milostni peljali, prihajalo je ljudstvo k potu posamezno ali skupno, da so klečé prejeli sv. blagoslov. Faranom bodo ti veseli dnevi ostali nepozabljivi.

J. V. m.

Sarajevo. Mali Šmaren je presviti nadškof mašnika posvetil č. br. Nikola Krilića. Sveto opravilo godilo se je v cerkvi usmiljenih Sester. Pričujoča je bilo obilno ljudstva, ki je s posebno zanimivostjo spremljalo sv. opravilo. Novomašnik je pél prvo sv. mašo 16. sept. v Fojnici, svojem rojstnem mestu, in to je bila prva sv. maša v ondotni novi cerkvi, ktero so fojniški oo. frančiškani ravno dozidali z velikim trudom.

Spremembe. Č. o. Nikola Momčinović, do zdaj kaplan v Sarajevu, postal je ondi katehet na prvi mestni začetni šoli, in ob enem bo učil vero-

znanstvo na mestni višji dekliški šoli, kakor tudi na učiteljski šoli. — Prestavljeni so č. duhovni pomočniki: O. Ciril Katavić s Podhuma v Sarajevo; o. Blaž Pordušić s Kreševa v Podhum; o. Martin Vučković iz Tolise v Berski, in o. Jaka Božić iz Soteske v Dervento.

V novi stoljnici se pridno nadaljuje slikanje. — Župniška hiša, kateri je bil temelj postavljen mesca aprila t. l., je bila doveršena ob koncu avgusta.

Peš-potovanje z Juga skoz Slovenijo v Rim. (Dalje.) Ob 11ih odšla iz mesta Kortone. Ob 12ih sva na kraji, kjer se začne perudžijsko veliko jezero; od tod se poslednjič vidi mesto Kortona, ki je ovito okolo oljčne gore, verhu gore pod razvalinami starega grada, nad mestom pa stoji velekrasna in veličastna cerkev slavne in svete spokornice.

Začneva iti za jezerom, cesta vodi umetno pri sredini gričev in hribovja na vzhodni strani jezera med lepimi oljčnimi drevesi. Malo niže pri jezeru je železnica iz Florence v Folino, od tod pa v Rim, ali pa v Jakin, Ankono. Prizor je tu veličasten, potovanje zanimivo. Pod nami veliko in veličastveno jezero z velelepno okolico. Jezero je podolgovato-okroglo, ima 5 lepih otokov in 2 polotoka, skorotoka; na čveterih otocih so vasi, na jednom skorotoku pa je malo mesto; na vseh teh otocih rastejo oljke, vinska terta in poljski sadeži. Vidi se lepi otok, na katerem se je sv. Frančišk Seraf. 40 dni tako postil, da je ves čas samo pol hleba kruha povžil; toda v Italiji ne pekó tako velikih hlebov, kakor pri nas.

Hodila sva blizu 7 ur poleg jezera, toda to je le tri dele njegove dolžine. V tretjem delu dolžine jezera se zavije cesta v grič in vodi po gričih do bregovitega mesta Magione. Šla malo v noč in lijavasti dež naju je svežil. Dobila sva prenočišče pri grofovskem kmetu v prazni štali; jaz si vzamem koruznega perja in si posteljem v jaslih, spominjajoč se presv. betlehemskega Deteta Jezusa v jaslicah; tovarš si ni hotel v jaslih posteljati, rekel je: „Jaz bodem pa le na kup koruznega ličja se vlegel.“ Vleže se. Ali kmalo poskoči in zavpije: „Kače so pod menoj, kače!“ Hajdi k vratam!... K sreči, da je gospodar vrata zunaj zapahnil — bežal bi bil v temno noč — jaz ne bi bil rad šel za njim, ali moral bi iti — meni se je pa dobro godilo v jaslih.

Tolažim ga, da so to miši; pa ni hotel verjeti. Sméh me je lomil, ali ne smem se smijati, da bi ga še bolj ne užalil. — Sedaj vidim preko razpokljine svitlobo, zlezem iz jasel in pozovem. Kmalu dojde gospodar z lučijo; — povem mu, kaj da je, in vprašam: je li so kače v kupu koruznega ličja? Smeje odgovori, da niso, nego le miši in podgane. Tovarš pa le ni verjel, še ličja si ni upal vzeti, raji je ležal v golih jaslih.

21. septembra greva dalje po brežuljkastih dolinah in prideva ob $9\frac{1}{2}$ pred poldnem pod veliko mesto Perudžijo, ki veličastno stoji na precej visocem hribu. V mestu šla prvo v stoljno cerkev. Bila ob 10 pri korarski slovesni sv. maši. Cerkev je lepega gotiškega sloga, z visocimi in lepimi dveverstnimi stebrovi v tri ladije razdeljena; vse tri so jednako visoke. Velikost ima zagrebške pervostoljnice, samo da nima tako visokega in lepega svoda, oboka in prezbiterija, ni tako velika in veličastna, kakor v zagrebški. V jedni stroki je pa lepši od zagrebške, in ta je: podoba križa ima v zidavi. Okna ima dveverstne, jedno nad drugim z lepo barvanimi stekli; slike na steklu predstavljajo obrazce iz življenja Jezusovega, D. Marije in svetnikov Božjih. Tako lepih slik na steklu, kakor so tu, do sedaj še nisem vidil, akoravno sem jih že na stotine ogledal;

udi na platno ali steno nisi zmožen lepših naslikati. Delo kaže, da so stekla napravljena v Monakovem (?). Ali krasne in umetne naprave v cerkvi se ne strinjajo s stavbinskim slogom, in to jo jako kazi. Oboki, med rebrovjem so olepšani z umetnimi slikami iz življenja svetnikov. Osobite umetnosti in lepote je pa slika na platnu, snemanje Kristusa s križa.

V vsaki stranski ladiji zadaj, in velikemu oltarju nasproti, je krasen in starinsko-umeten oltar, vsaki z visocim železnim in pozlačenim omrežjem obdan. Tu se hrani poročni perstan blažene Device Marije in še druge njene relikvije.

Moram omeniti, da po vsih stoljnih cerkvah v Italiji, tako tudi v Zagrebu, Djakovem in po nekoliko drugod, se vsaki dan opravlja kapiteljska sv. maša slovesno, z leviti, orgljanjem in petjem.

Spominjal sem se v stoljni perudzijski cerkvi sv. Očeta Leona XIII, ki je tuksj mnogo lét bil nadbiskup.

(Opomnim naj, da bodem bolj obširno opisoval le one kraje in svetišča, ki v slovenskih enakih spisih niso omenjeni, ali pa le na kratko spominjani; onih pa, ki so v naših knjigah in časopisih že večkrat in bolj natančno opisani, bodem bolj na kratko omenil.)

Ob 1 popoldne šla navzdol iz mesta Perudžije. Zagleda se na asiški ravnini veličastna in slavna patrijarhalna bazilika, cerkev prve verste, Marije Angeljske, ali Porcijunkula. Ta cerkev je mati in pervostoljnica, ter zibelka vsega frančiškanskega reda, ki s svojo velekrasno in velikansko kupolo kipi visoko proti nebu.

Češčena Marija, milosti polna Kraljica Angeljev! Pridši pod grič, greva dalje po velelepi ravnini. Milo in prijetno se vidi mesto Asisi, ki precej visoko stoji ob veliki gori. Rojstno mesto natančnega nasledovalca in posnemovalca Kristusovega, sv. Frančiška Asiškega, ki je živa podoba Jezusa Kristusa, kateri se je rodil, kakor Zveličar sveta, v Betlehemu v Italiji; tako on v Asisu, v revnem hlevcu. Bližajoč se slavni Porcijunkuli popeval sem lavretanske litanije, pesem Dev. Marije „Moja duša poveljuje Gospoda,“ in „Zdrava morska zvezda.“ Ob 6ih na večer došla sva v veleslavno svetišče Marije Angeljske. Na kolenih greva po veliki baziliki v staro, prvotno, malo, pa presveto cerkvico, pravo Porcijunkulo, ktera stoji v veliki cerkvi ravno pod visoko kupolo.

Preljubi, na družih svetiščih sem vam vsaj nekoliko popisal dušne občutke; ali tukaj mi pero in jezik zastaja, — občutkov izraziti mi ni moč. — Le oni bi zamogel razumeti, kateri ljubi Jezusa in Marijo, kateri časti in spoštuje serafinskega svetnika sv. Frančiška, koji je iskreni ud njegovega sv. reda, njegov redovni sin ali hči, koji pozna zgodovino ove cerkvice in sv. Očeta Frančiška, ki zna, kaj se je vse tukaj godilo in izvršilo; le enaki, pravim, bi znal in občutil, kaj se pravi osebno klečati v svetišču, pred onim oltarjem, na katerega sta Kralj in kraljica nebeška, Jezus in Marija došla; na kraju, kjer je ljubljene Jezusa in Marije sv. Frančišek klečal in od Kristusa po priprošnji Deviške Njegove Matere Marije prvi popolni odpustek za revne spokorne grešnike dobil. Klečati osebno na sv. kraju, kjer je sv. Frančišek Seraf. v človeškem telesu s svojimi prvimi redovnimi, svetimi tovarši molil noč in dan, kjer so angelji Božji živo slavo prepevali Bogu in brezmadežni Devici Mariji; kjer je toliko svetih, pobožnih molilo; toliko tisuč vernih in spokornih kristijanov klečalo, jokalo, Božjo milost in ljubezen slavilo in častilo blaženo Devico Marijo. Z razžaljenim Bogom sva se spravila, da bi popolno pomiloščenje, popolni odpustek in toliko milost in dobrot Božjih zadobila.

V cerkvi je bilo mnogo pobožnih sinov prvega reda sv. Frančiška, ki so pobožno molili in premišljevali. Opravil sem večernice in sklep, angeljsko pozdravljenje Devici Mariji, potem se cerkev zaprè.

Prenočila sva pri Porcijunkuli, preljubi redovni Materi.

22. sept. Zgodaj, še pred dnevom, sva pri sv. maši v cerkvi Porcijunkuli. Potem greva gori v mesto Asisi. Prvo sva obiskala patrijarhalno baziliko — trojno cerkev na grobu sv. očeta Frančiška. Bila sva pri najsvetejši daritvi nove zaveze, v srednji baziliki, pri glavnem oltarju nad grobom svetnikovim.

To je čudovita hiša Božja — tri cerkve jedna verhu druge. V spodnji, ki je v sredini okrogla, tej okroglini so pridejane na čveterih mestih apside, da ima podobo križa. V sredini okrogline je velekrasni in veličastni grob sv. očeta ubozih, žive podobe Kristusa, sv. Frančiška Serafinskega. Rakev, sarkofag, kameniti, v katerem so hranjeni sv. ostanki svetnikov, je visoko pod obokom, zdolaj in spredaj je oltar. V srednji in zgornji baziliki je glavni oltar ravno nad sv. grobom, tako, da se ob jednom zamorejo tri sv. maše služiti.

Predragi, občutke duše in serca pri grobu sv. očeta Frančiška mi je nemogoče umevno dopovedati. Mislite si ljubečega, toda večkrat nepokornega, pa skesanega sina, ki dojde iz daljne dežele k grobu svojega ljubljene očeta; koliko bolj pa kot redovni sin k grobu svojega redovnega očeta. — In pa še tacega svetega očeta — Serafinskega svetnika, ki je nosil presvete petere Kristusove rane na svojem telesu. —

V tej baziliki, kakor tudi v porcijunkulski, so apostoljski spovedniki. Opravila sva spoved v nemškem jeziku. Sveto Obhajilo v srednji baziliki. . . Jezus, prejemem te s hrepenenjem, z vero, upanjem, skesanostjo, ponižnostjo in ljubeznijo tvojega ljubljence, svojega redovnega očeta sv. Frančiška. —

Ob 9ih šla v cerkev imenovano „Chiesa nuova,“ nova cerkev; tu je očetova hiša sv. Frančiška. Samostan čč. oo. frančiškanov reformatov je prenarejen iz Bernardove hiše, telesnega očeta sv. Fr. Cerkev zidana je v podobi križa enakih koncev in ima lepo kupolo. V nji, levo stran od vhoda, je ječa še v ouem stanju, kakor je bila takrat, ko je bil oče mladega Frančiška v njo zaperl zbog njegovega čudovitega spreobrnjenja.

V glavnem oltarju je slika, ki predstavlja mladenčca sv. Frančiška v svetovni obleki, v trenutkih, ko je videl mnogo bojnega orožja, vsako z znamenjem sv. križa; Kristus stoji pred njim in mu pravi: „Frančišk glej! to je orožje tvoje in tvojih vojakov. Imela je ta prikazen duhoven pomen, ki je Frančišk takrat še razumel ni. Malo stopinj navzdol od te cerkve je cerkvica, nekdanji hlev, v katerem je bil sv. Frančišk rojen; sedaj se v nji na jedinem oltarju mašuje. (Dalje nael.)

Čast Očetu, Sinu, Duhu svetemu!

Vse, kar s Tvoje roke pride,
Vse, kar Bog mi podeliš,
Vse se v dobro mi izide,
Bod' si milost, bodi križ.

Ne bom nehal Te častiti,
Dobri trojedini Bog,
Naj mi tudi se boriti
S tropo križev je, nadlog.

Pevaj lira čast Očetu,
Sinu, Duhu svetemu;
Dokler živel bom na svetu,
Peval čast bom Večnemu!

Kak ne pel bi čast Ti, Oče,
Ki si Stvarnik moj, Gospod;
Ti vsikdar, naj bo kjer hoče,
Le si dober mi povesod!

Kak ne pel bi Sinu slavo,
Rešil me je greha, zmót;
Néba zapusti višavo,
Da v nebó odprè mi pot.

Tolažniku bodi hvala,
Svoje mi delí darí;
Milost njega je prižgala
Luč, ki v sercu mi žarí.

Oče, Sin in Duh presveti
So rešili nas nadlog;
Kdo zamore to umeti —
Vsi trije — so le en Bog!

Čudna zveza je v Trojici,
Čast Očetu večna gré;
Sin sedi mu ob desnici.
Duh poséda nam sercé! —

Čast Očetu, Sinu, Duhu
Svetemu naj bo tedaj;
Ta molitev, sladka sluhu,
Naj glasí se vekomaj!

Ivan Zarnik.

Razgled po svetu.

Leon XIII in Armenija. Iz Armenije se naj poslednjiš čes slišijo vesele novice. Sv. Oče Leon XIII so 25. julija armenskim škofom, duhovstvu in narodu poslali okrožnico „Paterna caritas“, v kateri naznanjajo radost, ker je v Armeniji, djal bi, popolnoma zginilo razkolništvo. Papež spominjajo, kaj vse je storila katoliška Cerkev in njeni naj boljši možje, da se ta namen doseže, in svetujejo jim, kako naj se to edinstvo vedno bolj vterjuje, pa kako naj se prizadevajo, da tudi druge še ločene narode spravljajo v katoliško Cerkev.

V novih poročilih družbe čistega Spočetja pa armenski patrijarh Azarijan naznanja, kako lepe napredke že več lét dela armensko katoličanstvo v mali Aziji. Več nekdanj razkolnih srenj se je tudi preteklo leto povernilo k svoji materi katol. Cerkvi. Posebno hvale vredno v tem pomenu delajo tudi armenske nune družbe čistega Spočetja. Da se te redovnice toliko bolj pripravne storé za ta namen, je armenski patrijarh naredil osnovo, da se bodo novinke tega reda pošiljale v evropske samostane, da se tu izobrazijo in bodo potem v svoji domačiji toliko koristniše zamogle delati za civilizacijo in katoličanstvo. Že jih je nekaj poslanih v Pariz, v Rim in na Dunaj. Na Dunaju so pri Salezijankah 3, in 2 pri sestrah Naše ljube Gospé presv. Serca.

Armenski oo. mehtaristi v Carigradu delajo prav marljivo tudi v slovstvenem oziru. Med drugim dajejo na svetlo časnik v svojem jeziku, ki je vse hvale vreden

v verskem in vednostnem oziru in je v politiki posebno prijazen Avstriji. Ondotna armenska gimnazija ima 60 učencev. Mnogo učencev se odgoja brezplačno. Naprava se bori z velikim pomanjkanjem, vendar je tudi letos prejela sedem novincev v svoj red; le-ti se bodo po nekotikem pripravljani poslali na Dunaj, da se izobrazijo za misijonarje. V Smirni imajo dušno pastirstvo, pa tudi tam so v velikem pomanjkanju.

V Bosni in Hercegovini, kakor piše „Blahovést“ po „Helfertu“, dela katol. Cerkev prav lepe napredke. Bosenski in albanški mohamedani so mnogo ohranili iz kerščanskih navád in šeg: imajo božje peti, prozivne dni za dež, in več kerščanskih opravíl. Zraven tega imajo večé spoštovanje do katoliških duhovnov, kakor pa razkolniki do njih. Tako je tudi veselo pa pomenljivo, da gospodje v Gradac-u, kateri so poprej zaradi svojega fanatizma bili veliko strašilo, so zdaj darovali franciškonom v Dubravi prav prostorno zemljišče za zidanje cerkve. Cerkvi v Trebinji daroval je neki mohamedan 5000 gld.

K tej dobrovoljnosti druží se bolj in bolj rasteči razvoj katoliškega življenja. Ondi izhaja katolišk časnik, je več katoliških cerkvá in šol, gimnazija itd. Znana je gorečnost Njegovega ces. Veličanstva cesarja v verskih in narodovnih zadevah; in pod zavetništvom nadvojvoda Albrehta se je osnovana družba za podporo ubožnišega stanovanstva. L. 1879 je bilo v deželi 209.396 katoličanov; l. 1885 bilo jih je že 265.988. Najbolj veselo razcveta se katoličanstvo na severo-zahodu Hercegovine, in po okrajih Livenskem in Dubenskem. L. 1879 bilo je v Hercegovini 65.000 mohamedanov, 64.000 razkolnikov, in 59 katoličanov; l. 1885 šteló se je katoličanov 71.702, razkolnikov 63.466, in mohamedanov 52.288. Ne dá se tajiti, da Bosna bode imela še lepo prihodnjost. Katoličani so se kazali dozda vselej kot naj gorkejši priverženci avstrijski, mohamedani vnémarni, razkolniki pa sumljivi. Pri odvodu k vojaštvu katoličani niso ubegali skoro nobenkrat, mnogi pa razkolni, mohamedani ubégajo bolj po redkem. Obžalovati je pa, da z Ogerskega se tje naseljuje premnogo judov; narastlo je njih število s 3426 l. 1879 — na 5805 l. 1885. Španjski judje poprej so bili cenjeni; naselci z Ogrov hočejo Bosno ravno tako izžuljevati, kakor svojo domovino.

Svicarsko. V Švicu zbrani škofje švicarski so v priserčnem pismu sv. Očetu Leonu XIII naznanili sinovsko pokorščino do naukov njihovih in neprelomljivo priverženost do posvečene njihove osebe.

To leto papeževga mašniškega jubileja, pravijo škofje, je vidilo sijajnost sedeža sv. Petra, kakoršne slave in moči noben namestnik Jezusa Kristusa še ni doživel. Po pravici sme se reči, da „vsi kralji zemlje so se Vam k nogam vergli.“ Ta krasna preslavljanja so nevernikom in krivovercem jasno razodevala, da katoliška Cerkev je od Boga postavljena, da je edina in vesoljna, ter morajo z začudenjem klicati: „Kako lepi so Jakobovi šotori!“

Tudi švicarska domovina je že okusila naj dražji vspéhe tega vpljiva, ki so ga sv. Oče povesodi pridobili. Predsoje namreč zginjajo, sovražljivosti pojenjujejo, ljudstvo in vradnje poslednjič sprevidujejo, da ta moč in nameni poglavarja sv. Cerkve niso koristni le samo za duše, temveč da pripomorejo tudi k sreči, k prostosti in miru narodov. To očitno priča nova pogodba Švice s sv. Stolem Rimskim.

Milujejo pa škofje s papežem vred, da ravno v Italiji se Cerkev in papeštvo huje kot kdaj napada, ko so vendar ravno Italijani sami v veliki večini s prečudno

zvestobo vdani Cerкви in papeštvu, kterima se ima Italija za neštivilne dobrote zahvaliti. Bolj škofo in sv. Očeta, da te svojati, brezbožne svojati se péhajo, kako bi italijansko ljudstvo iztergale iz naročja sv. Cerkve!

Poslednjič škofo protestirajo zoper vse krivice in nasilstva, ki se že delj časa godijo rimskemu Stolu in sv. Cerкви. Z goropadnostmi laških brežnikov je več kot dvé sto milijonov katoličanov po vsem svetu v svoji vestni prostosti žaljenih; s temi vred protestujejo švicarski škofo zoper vse, kar laški framasoni počenjajo zoper pravice sv. apostoljskega Stola, in zahtevajo, da te pravice sv. Cerkve ostanejo varne in nežaljene, kakor zahteva vera in pravica in pa korist vesoljnega človeštva.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Vesoljni namen za mesec kimovec (september.)

a) Glavni namen:

Skušani.)*

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII.)

(Konec.)

Naj preje seveda moramo čuti in moliti sami zase, da ne pademo v skušnjava. Nobena skušnjava naj vas ne napade, pravi apostelj (1. Kor. 10. 13), razun človeška — le človeška slabost naj nas napade; z molitvijo jo bomo lahko premagali, če se vedno čujoč, sovražniku že pred vratmi postavimo ter ga ne pustimo notri skozi vrata svojega serca. Treba je dalje čuti in moliti tudi za druge, pred vsem za té, če imamo take med seboj, za kterih blagor bomo odgovor dajali. Mi moramo čuti, da ne padejo v skušnjava, t. j. hudo moramo od njih odvrčevati, jih hudega varovati. Taka skušnjava so: slabo občevanje in nevarna družčina; slabe knjige in nespodobne podobe, proti kterim so s toliko pravico v novejšem času goreči in za blagor človeški, posebno nežne mladine, skerbni možje glasno in krepko povzdigovali svoj glas. Čuti moramo, da ne bomo še celo sami drugim v skušnjava, in da ne bomo pohujšanja dajali v nečimernosti, želji dopasti se in marsikteri drugi neumnosti in zaslepljenosti. In ne samo te; stariši, vzgojevalci in predstojniki zatró skušnjava prav do celega, če hudo po dolžnosti kaznujejo. Vsak greh, enkrat storjen, naredi človeka nagnjenega greh ponavljati, zapusti skušnjava; kazen je zdravilno sredstvo proti temu. Večkrat že je resna kazen precej po hudem djanji padlega ozdravila za vse življenje; često tudi se je strast prav v kali zaterla, če se je skušanec skušnjava zunanje se kazajoč z vso odločnostjo uperl. Ne kradi! je zaklical verl mož dečku, ki je meneč, da ga nihče ne vidi, stegnil prvič svojo roko po tujem blagu, ob enem mu je pa tudi založil prav gorko zaušnico. Mali je bil v trenutku rešen skušnjave in vse svoje žive dni bil je hvaležen onemu možu za temeljiti dobri nauk.

Vendar za večino skušanih, t. j. za večino ljudi, ne moremo neposrednje nič družega storiti kot moliti, da sami na-se čujejo, sami za-se molijo. Da čujejo in skušnjava čutijo, predno so tako rekoč že premagani. Tu je skušnjava svojega časa v obče pred vsem velika, ki zahteva čujočnost; nekerščanski duh časa preti ves red in vso npravnost v vesoljnem potopu odplaviti; ne-

varnosti, ki jih napravlja kerščanski veri, so tako velike, da bi se še celo izvoljeni, če bi bilo mogoče, dali zapeljati. Ložje je morebiti se mu ustavljati v njegovih viharjih, če s silo in v očitnem preganjanji divjá; mnogo nevarnejši je njegov vpliv, ki ga po tihem goji v razveseljevanji in knjigah, z znakom nevere in pohotnosti, nečimernega in posvetnega mišljenja, ki ga je vtisnil vsemu javnemu življenju in delovanju današnje družbe. To prodira nevedoma v sercé ter deluje toliko gotoveje in toliko manj ovirano, kolikor bolj se kdo ravno temu duhu časa sledeč oddaljuje od vsake verske vaje in verskega poduka. Počasi in polagoma se tako spodkopava poslopje kerščanske vére in kerščanskega življenja, in nenadoma se le-to do celega podere, razruši. O da bi se vsem, ki so v taki nevarnosti, še o pravem času odperle oči; ti so skušani, in ne vedó za to, toraj se tudi ne vojskujejo, in so zbog tega tudi že na pol premagani.

Tudi so taki, ki še celo svojega padca ne spoznajo ne. To so oni katoličanje, ki menijo, da je prav, če so katoliški, zraven pa tudi še prostomiselni, liberalni. Hočejo pri priložnosti svojo vero spoznati, kot češ-katoličanje, a prezirajo cerkvene zapovedi, ki vendar tudi pod smertnim grehom vežejo; ali spolnujejo te ter storé še več in so vsak dan pri sveti maši, molijo rožni venec, ter dajo miloščino i. t. d.; a v javnem življenji, v vradu, pri odločilnih volitvah boječe prepusté sovražniku sami sebe, svoje kerščanske meščane in svojo kerščansko vero. Ne vsak, ki mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kdor spolni voljo mojega očeta, ki je v nebesih, on pojde v nebeško kraljestvo. Ti so že padli, kakor po drugi strani tudi oni, ki se sicer v očitnem življenji ne zadolže s toliko omahljivim duhom, a menijo zato, da se lahko oprosté navadnih kerščanskih dolžnosti in kakor se navadno pravi, djansko ne gojé, v življenji ne spolnujejo, kar branijo z besedami. Vsem tem naj Gospod milostno odpé oči, da vidijo, ne svoje skušnjave, temveč svoj padec. Kdor hoče iti v življenje, mora spolnovati Gospodove postave, pa tudi imenito imeti serčnost, da ga spoznava pred ljudmi; sicer bo tudi Gospod njega zatajil in ga ko ločenca od sebe odpravil. Gotovo moramo tedaj s svojimi molitvami pred drugimi onim na pomoč biteti, ki prihajajo v priložnost spoznavati očitno svojo kerščansko vero, ki bi jo morali pokazati v djanjih, ki so za mnogih blagor odločilna. Kolikor važnejša je njih služba, toliko huji so tudi boji, ki jih morajo prestati.

Toda tudi drugih ne smemo pozabiti, tudi naj zadnjega in naj revnejšega ne, ki le Gospodu stoji in pade, in nikogar ne derži in nikogar seboj ne potegne; kajti tudi njegova duša je dragocena v Gospodovih očéh; onih posebno se moramo spominjati, ki bodo ta mesec bili odločilne boje svoje neumerljive duše.

Vsi naj čujejo in molijo ter se tako učé v boju vstrajati in zmagati, t. j. samega sebe premagati in sovražnika ne le samo odbiti, temveč tudi napasti in neškodljivega storiti za prihodnje. Tako bomo zajemali iz skušnjave oni prid, ki ga namerava Gospod dovolet, da nas napadajo marsiktere skušnjave, ki jih zato za čisto veselje imeti moramo (Jak. 1. 2): prid namreč ponižnosti in spoznanja svoje slabosti, prid zatajevanja in vterjenja v vsi kreposti in poterpežljivosti, in slednjič krono življenja, ki jo je obljubil Bog onim, ki ga ljubijo.

Ne smemo se tedaj tudi skušnjave preveč bati; kajti Bog je zvest in ne bo dopustil, da bi bili skušani čez moči; temveč bo tudi skušnjava naredil izid, da morete sterpeti. (1. Kor.

*) Današnje dokončanje tega spisa je za mesec, ki že odhaja, je pa podučljivo za vselej. Vr.

10. 10.) Serčnosti je razun moči v boji naj bolj treba; moč nam daje molitev, serčnost naj nam pa da zaupanje v moč ravno te molitve, naše molitve in molitve vse Cerkve, duš v vicah in svetnikov in angeljev nebeških, in Marije N. L. G. vselej zmagovalke in Gospoda samega, našega vsemogočnega zaveznika v boji, čegar prebodeno Serce je naše zavetišče in moč skušanin, čegar ljubezen je naj silneje orožje v boji. Verjemite mi, je rekel sloveči, sveti borilec Anton, puščavnik, na smertni postelji svojim učencem, hudoba se boji čujenja in molitve in posta, on se boji miloščine in ponižnosti; a česar se bolj boji, ko vsega družega, je goreča ljubezen do Jezusa Kristusa.

Splošni namen [za mesec vinotok (oktober.)

Spreobrnjenje Kitajskega.

b) Posebni nameni:

1. *S. Remigij.* Ta in vsaki dan v mesecu vse naznanjene, pa še ne zaznamovane ali nenadne zadeve. Več že dolgo in hudo bolnih, naglojeznih.

2. *S. Leodegar.* Odstranjenje in odvernitev sovraštva. Več hudo skušanih, preboječih, norih. Zamotane zadeve zaradi premoženja in stanovanja.

3. *S. Uton.* Bavarska. Več redovniških hiš. Čez 400 jetnikov. Važne zadeve zaradi dedščine. Razposajen otrok.

4. *S. Frančišk Asiški.* 3 redovi tega svetnika. Cesar avstrijski. Pospeševatelji molitvenega apostolstva in Serca Jezusovega bratovščine.

5. *S. Placid.* Benediktinci. Več podjetij v čast božjega Serca Jezusovega in njih pospeševatelji. Nekaj zvéz.

6. *S. Brunon.* Obrenje. Več dijakov. Mnogo za duhovski stan zmožnih, pa revnih dečkov. Važne volitve.

7. *Rožnega venca ned.* Sv. Oče. Papeževa straža. Več mlačnih. Več kat. pisateljev.

8. *S. Brigita.* Švedska. Prav veliko družin. Več vdovcev in vdov. Nekaj vradnikov. (Dalje nasl.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Dva človeka, da bi jima Bog preložil neke težave. — Dijak priporoča svojo bolno mater za ljubo zdravje.

Zahvala.

Mož se je na Marijino prošnjo tako poboljšal, da je pomoč očitna. Česčena bodi N. lj. G. presv. Serca!

—r.—

Listek za raznoterosti.

Za roženkransko nedeljo in za mesec oktober. Za rožnovensko nedeljo je sv. Cerkev dala posebne duhovske molitve (Officium) in posebno mašo. Zato tudi, da bi se Mariji posebna čast skazovala, sv. Oče zopet za letos ponavljajo, kar so o molitvi sv. rožnega venca ukazali že v letih 1885, 1886 in 1887, namreč za mesec vinotok (oktober), ali pozneje, kakor je bilo druga leta.

Novosti. 1. „Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda II.“ — Iz tega zvezka je razvidno, da družba ima dozdaj 77 podružnic ter skupno 5869 družbenikov.

2. Knjižica družbe ss. Cirila in Metoda. I. zvezek. Na svitlo daje družba. Obseg: „Franc Jožef I, cesar avstrijski.“

2. *Reisebilder aus Italien.* Mit vielen Illustrationen u. einer Eisenbahnkarte. Sieking 2. zboljš. nat. Cena 2 gld. 17 kr.

4. *Sonntagskalender.* „Kalender für Zeit u. Ewigkeit“ za 1889. Cena 25 kr.

Izkaz števila v letih 1886, 1887 in 1888 na Kranjskem ponesrečenih otrok. Vtonilo jih je l. 1886 devetnajst, l. 1887 sedemnajst, l. 1888 pa pet. Zgorelo jih je l. 1886 osem, l. 1887 sedem, l. 1888 štirje. Oparili so se v vsem štirje, povoženih bilo je šest, zadušili so se trije, vsled padca so umerli trije; iz raznih družih vzrokov njih sedem. Skup se jih je ponesrečilo od 1. jan. 1886 do 1. junija 1888 osem in osemdeset. — Pazite toraj na otroke!

Novi župnik za Trato čast. g. Fr. Petrovčič, dosedanji kapl. in administrator v Moravčah, je 24. t. m. cerkveno vmeščen; č. g. Ant. Šmidovnik pa ravno tako 25. t. m. za Prečino. —

Preč. P. Evstahij Ozimek, premnogozaslužni provincijal okrajne Sv. Križa, so te dni med frančiškansko družino in družimi prijatelji veselo obhajali svoj god in petdesetletnico, odkar so sprejeli samostansko obleko. — Bog živi vrednega sina sv. Frančiška še mnogo lét!

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Č. gosp. Janez Klobovs, kapelan v Šempasu, pojde za vikarja na Ternovo; č. g. Fr. Razpet, kapelan v Kanalu, gré enako v Cerknjo; na njegovo mesto pride č. g. Janez Vidmar, kapelan v Štanjelu; č. g. Anton Slokar, novomašnik, je dobil kapelanijo v Šempasu; novomašnik č. g. J. Remec, gre za kapelana v Podberdo; č. g. Alojzij Bratina pride za kapelana iz Podberda v Štanjel. Č. g. Angel Čargo, kapelan v Tominu, postal je vikarij v Steržiših; njemu naslednik bo novomašnik čast. g. Janez Sedej.

Dobrotni darovi.

Za sirotišnico v Kočevji so darovali p. n. gosp.: Martin Derčar, župn. v Preski, 5 gld. — Jak. Rus, dekan v Šmartnu pri Litiji, 2 gld. — V. Geršak, župn. v Podčetrtku, 2 gld. — J. Sovič, župn. v Štopercu, 1 gld. — Val. Skul, župnik pri sv. Jakobu pri Savi, 4 gld. — J. Škerjanec, ekspozit Harijski, 3 gld. — Mil. g. prošt P. Urh 5 gld. — J. Jurič v Rudolfovem 5 gld. — Mih. Horvat, župnik v Spodnji Idriji, 5 gld.

Za dijaško mizo: Č. g. kat. Sim. Zupan 2 gld. — Č. g. duh. pastir. Fr. Dolinar 1 gld. — Čast. g. župnik Fr. Dolinar 3 gld. — Z. Brezovice 1 gld. — Preč. g. kan. dek. Mart. Skubic 5 gld. 30 kr. — Č. g. župnik M. Barlič 5 gld. — Fr. Prekgorski v Dražg. 5 gld. — Č. g. župn. Tom. Šlibar 5 gld. — Č. g. župn. Bl. Petrič 3 gld. — Po čast. g. župn. M. Gogalu 10 gld. darilo t. sestre Lenke. (Bog ji verni z večnim mirom!) — Č. g. župnik J. Brence 2 gld. — Preč. g. župn. Jan. Potočnik 5 gld. — Milg. prelat protonotar dr. A. Čebašek 5 gld. — Č. g. župn. Mat. Tavčar 20 gld. — Prečast. g. prof. Jož. Klemenčič 5 gld. — Dobrotna roka 90 kr.

(Drugi dar. prih.)